

«The Queen of Carmel» — Karmels dronning — kalles Báb's gravmæle. Den forgylte kuppelen glitrer i solen i skråningen på Karmelfjellet, hvor også bahá'íenes arkivbygning (til v.) ligger.

«Plant i hjertets have kun kjærlighetens rose»

Generalsekretær Donald Barratt i det internasjonale bahá'í-sentret foran Bahá'u'lláh's gravmæle i Bahjí. Han forteller at Bahá'u'lláh opphevet presteskapet og understrøket at hver person må søke uavhengig og uhindret etter sannheten, uten blind underkastelse.

Tekst: Liss Hegge
Foto: Finn E. Strømberg

TREKKEN får blomsterduften til å bølge mot oss når noen kommer inn. Vi aner mer enn hører at døren skyves opp. Listende føtter. Litt rasling i stoff. Så er alt stille igjen. Seks, syv bahá'ier er fordyppet i bønn og meditasjon. Et par kneler, andre sitter eller står på de persiske teppene som dekker gulvet. Her er ikke antydning til ritualer eller seremonier. Vi kikker diskret rundt i det strålende opplyste rommet. Uhøytet utstyrt, men vakker. Blomsteroppsett og lamper er omtrent eneste pynt. Stedet er Báb's gravmæle. Báb, som betyr Porten, er forløperen for bahá'í-troens grunnlegger Bahá'u'lláh. Han anses selv som «nådens port inn til en stor personlighet som ennå dvelte bak herlighetens slør».

Kommer du sjøveien, kan du se det hvite mausoleet med piler i rosa granitt og forgylt kuppel stråle i solen i skråningen på Karmelfjellet. Det er Haifas kjente landemerke, «The Queen of Carmel», Karmels dronning, som denne bahá'í-helligdommen kalles på folkemunne.

Israel er ikke bare et hellig

sted for jøder, kristne og muslimer. Her har også bahá'í-troens sitt åndelige og administrative senter. Den nye administrasjonsbygningen til bahá'íenes internasjonale råd — Universelt rettferdighetens hus — og arkivbygningen for troens relikvier og skrifter ligger i havene på Karmelfjellet. 250 mennesker fra forskjellige land arbeider ved verdenssentret.

Utenfor Báb's gravmæle danner mørke syprer en allé nedover skråningen til Ben Gurion Avenue. Tvers over bukten skimter vi konturene av Akko, hvor profeten Bahá'u'lláh — Herrens Herlighet — satt fengslet fra 1868. Hans gravmæle ligger i Bahjí, litt nord for Akko. Under en bahá'ís pilgrimsreise er besøk i Bahá'u'lláh's gravmæle høydepunktet. En blomstersmykket, opphøyet terskel adskiller selve gravkammeret, som vi ser gjennom et flortynt slør.

DET var mot dette stedet Zarrin Muqimi og Shirin Dalvand i Iran rettet sine tanker 18. juni ifjor. De to tyveåringene var dødsdømte av iranske myndigheter på grunn av sin tro, som de nektet å avsverge. Med ansiktene vendt mot Bahá'u'lláh's gravmæle i vest ba de sine siste bønner for

Ved bahá'íenes åndelige og administrative senter i Haifa hersker fred og harmoni, bønn og meditasjon.

Men i Iran forfølges representantene for denne yngste verdensreligion. Og henrettes for sin tro.

de med bundne hender ble ført til galgen i fengslet i Shiraz. De var blant 22 dødsdømte som USAs president Ronald Reagan hadde bedt om benådning for.

Siden revolusjonen i 1979 er 142 bahá'íer henrettet og drept i Iran, 14 er forsvunnet og flere hundre arrestert. Det er som et gufs fra fortiden. For også Báb ble dømt som kjetter og henrettet i Tabriz i Iran i 1850. Ca. 20 000 av hans følgesvenner led martyrdøden.

Bahá'u'lláh som var blant Báb's disipler, ble sperret inne i et mørkt, underjordisk fengsel, lenket til veggen og senere landsforvist. 19 år etter Báb's forkynnelse erklærte Bahá'u'lláh at han var den profet Báb hadde forutsagt skulle komme. I sin lære understreker han at alle religioner er inspirert av den samme kilde — Gud, og at enhver religion har et budskap for en periode av menneskehetens utvikling. Guds åpenbaring er gjort kjent for menneskene gjennom Hans budbringere som blant andre er Abraham, Moses, Krishna, Zoroaster, Buddha, Jesus, Muhammed — og nå Bahá'u'lláh.

Da Bahá'u'lláh påberopte seg å tale med samme guddommelige autoritet som Moses, Jesus og Muhammed, vakte det raseri.

Det islamske presteskap vil ikke tolerere en ny profet etter Muhammed. De anerkjenner ikke at mennesket velger religion på fritt grunnlag. Å frafalle islam, betraktes som en kriminell handling i Iran. Da som nå ser man på bahá'íene som en kjetters sekt og en trusel mot islam. Bahá'íene ble også diskriminert under sjahens regime, men ikke i samme utstrekning som nå, med unntak av en forfølgelsesbølge i begynnelsen av 1950-årene.

AMERIKANEREN Donald Barrett, generalsekretær i det internasjonale Bahá'í-sentret, har lånt nøklene til Bahá'u'lláh's celle i Akko. Imotekommende og effektivt har han vist oss rundt på de forskjellige steder i tre dager. Japanske Anis Saichiro Ragland slo følge med oss idag. Solen står lavt på himmelen. Inne kaster gitteret lange skygger over gulvet, hvor hun nå sitter og mediterer. Vi hører sjøen slå mot klippene nedenfor, men den råtnete stanken som plaget Bahá'u'lláh, er borte. Tidligere var

Akko kjent for sitt usunne klima. Sykdom herjet fengslet. Uten vinduer var cellene iskaldt om vinteren og uutholdelige under hetebølger.

Her plasserte man profeten, som i små visdomsperler i boken «De skjulte ord» oppfordret til: «O venn! Plant i hjertets have kun kjærlighetens rose, og la ikke hengivenhetens og lengselens nattergal slippe deg av hende.» Han lærte at formålet med livet er å kjenne og elske Gud. Årsaken til alle jordiske vesners skapelse er kjærlighet. Det åndelige aspekt forandres ikke fra tidsalder til tidsalder, men blir utdypet på nytt av profeten. Den sosiale del av religionen gjennomgår derimot forandring fordi livsbetingelsene forandrer seg. Slik stiftet Moses visse lover som Jesus senere forandret eller overså til forargelse for prestene og de ortodokse.

Selve strukturen for bahá'í ble først lagt etter Bahá'u'lláh's ankomst til Israel, den gang Palestina.

— Hovedprinsippet i hans lære er religionenes og menne-

skehetens enhet. Hensikten er å forene hele verden i en felles tro og felles sosial orden. Kjærlighetens og brorskapets bånd må styrkes og all diskriminering opphøre, sier Anis Saichiro Ragland. Hun kan nesten stå som symbol på Bahá'u'lláh's lære selv. Denne japanerinnen traff sin amerikanske mann Yoshie i USA. De giftet seg i Afrika og arbeider nå ved bahá'í-verdenssentret i Haifa.

— Du vet, de fleste tilhører en religion på grunn av tradisjon og ikke etter personlig søken. Er man født av kristne foreldre i et kristent land, bekjenner man seg sannsynligvis til den kristne tro. Barn av muslimske foreldre blir gjerne muslimer, sier hun. Som bahá'í ser hun på religionene som etterfølgende kapitler i én og samme guddommelige bok. Bahá'í bringer formyelse og er foreløbig siste kapittel.

VI farer sammen idet celledøren plutselig slår igjen bak oss. Tanken går uvil-kårlig til meldingen som tikket

inn på telexen før vi dro fra sentret i Haifa: «Syv bahá'íer fengslet i Iran.» Igjen. Bahá'í-ene er den største religiøse minoritet med 300 000 medlemmer i Iran, men de er ikke beskyttet av den islamske republikks grunnlov på samme måte som jøder, kristne og zoroastre. I tillegg til henrettelser og fengsling har flere tusen mistet

livsgrunnlaget, bahá'íene er ute-stengt fra arbeid, eiendommer ødelagt og konfiskert, bankene har frosset deres økonomiske midler og barn utelukkes fra skolen.

Spesielt har bahá'í-troens liberale kvinnesyn og prinsippet om likestilling mellom kvinner og menn ledet til anklager om umoral. Videre blir ikke bahá'í-ekteskap godkjent av det nåværende regime, noe som har ført til at ekteparenes samliv stemples som prostitusjon. Bahá'íenes internasjonaltiske holdninger er likeledes bakgrunn for beskyldninger om spionasje, fordi medlemmene gjerne oppfattes som spioner for land som i øyeblikket er utpekt som Irans hovedfiende. For eksempel ledet appellen fra Ronald Reagan om benådning for dødsdømte bahá'íer til at Khomeiny brukte dette som bevis for at de var amerikanske spioner. Holdningene til bahá'í-troen varierer i de muslimske land, men det er bare i Iran det foregår systematiske forfølgelser. Der er bahá'í-administrasjonen nå helt forbudt.

Forfølgelsene i Iran står i sterk kontrast til idyllen som hersker på de vakre bahá'í-eiendommene i Haifa og Bahjí. Turistene strømmer til i busser for å se på de hellige gravmælene, og i Haifa og Bahjí. Turistene strømmer til i busser for å se på de hellige gravmælene, og i Haifa lar gjerne brudepar seg avbilde i havene mellom sypresser, skulpturer og blomsterbed. Og parene vi kom i snakk med foran Báb's gravmæle, hadde da grunnleggeren arabisk navn?

— Beklager. Vakten stopper noen ungdommer i shorts, som vil inn til helligdommen. De er medlemmene gjerne oppfattes som spioner for land som i øyeblikket er utpekt som Irans hovedfiende. For eksempel ledet appellen fra Ronald Reagan om benådning for dødsdømte bahá'íer til at Khomeiny brukte dette som bevis for at de var amerikanske spioner. Holdningene til bahá'í-troen varierer i de muslimske land, men det er bare i Iran det foregår systematiske forfølgelser. Der er bahá'í-administrasjonen nå helt forbudt.

IDAG bor det bahá'íer i ca. 82 000 byer og tettsteder i 330 land og territorier. Norge har for eksempel bahá'í-er i 51 kommuner. Denne yngste verdensreligionen har en administrasjon bygget på ca. 26 000 lokale råd og 144 nasjonale råd, som velges hvert år. Tidligere ifjor var 600—700 de-

legater samlet i Haifa for å velge bahá'íenes internasjonale råd, som fungerer fem år av gangen.

Computere tar seg av blant annet 20 000 brev og skrifter av Báb, Bahá'u'lláh og profetens sønn, 'Abdu'l-Bahá. De er også på mikrofilm. Det fins ikke bare én, men flere hundre bøker fra profetens egen hånd. Bahá'í-litteratur er forøvrig oversatt til ca. 600 språk og dialekter. På norsk fins for eksempel «Glimt fra Bahá'u'lláh's skrifter», boken inneholder et lite utvalg, som inneholder ånden i hans lære.

Som en naturlig del av arbeidet for fred og enhet i verden, har det internasjonale bahá'í-samfunnet utviklet et omfattende samarbeide med De forente nasjoner. Det har rådgivende status i flere av FNs organisasjoner og representanter i FNs hovedkvarterer. For samarbeidsidéene fikk konkret utforming i Europa, for eksempel i Folkeforbundet, la Bahá'u'lláh frem planer for en folkedomstol, et folkeforbund og et program for rustningskontroll. Han fremsatte idéen om ett verdensspråk og én myntenhet.

SIDEN bahá'í ikke har presteskap, sto medlemmene selv for andakten på morgenvaksten idag. Enkelt og høytidelig leste de bønnene på sine forskjellige språk, mens den persiske ble «sunget» så de melodiose ordene fylte hele salen.

Bahá'u'lláh legger vekt på daglig bønn og forklarer det slik: «Føler en venn kjærlighet for en annen, lenges han etter å fortelle det... Gud kjenner alle hjerters ønske, men trangen til å be er naturlig og er uttrykk for menneskets kjærlighet til Gud.»

Bahá'íene har heller ingen liturgi eller seremoniell. På møtene leser man fra de hellige skrifter og fordyper seg i troens læringssetninger.

Ikveld har en liten gruppe sittet samlet i haven på Karmelfjellet. Det er varmt og mørkt. Báb's gravmæle ligger flombelyst midt i midt og under oss blinker lysene fra Haifa. Larmen fra hovedveien og byen trenger inn til oss, men ødelegger ikke den vrede stemningen. «The Garden of Peace», Fredens have, som enkelte også kaller stedet. Tekoppene er tomte. Etter hvert dør samtalen ut. Vi blir sittende litt til, til flombelysningen slås av.

Bahá'íenes internasjonale sentre er nærmest et FN i miniatyr. Bygningen er forøvrig i klassisk stil, men med topp moderne datautstyr. Jusstudenten Morten Bergsmo fra Stokmarknes (midten) har fått seg feriejobb her med praktisk talt på grasrotplaner. (Under.) Fordypning i bahá'í-skrifter foran pilegrimshuset.